

Што за сіла — талака!

Надзвычай багатая, больш чым з тысячагадовай гісторыяй архітэктурная спадчына Беларусі ва ўсёй яе разнастайнасці і прыгажосці засведчана ў грунтоўным 4-томным навукова-папулярным выданні

Іван Ждановіч

Спачатку хацелася вынесці ў загаловак: Краіна замкаў. Ці: Краіна дойлідаў. І сапраўды, дзесяткі каштоўных помнікаў архітэктурны ацалелі ў Беларусі праз гады: палацы, замкі... А то нават і храмы абарончага тыпу, накітаваныя 600-гадовай Царквы святога архангела Міхаіла ў Сынкавічах, якім належала

бараніць мясцовы люд як ад немачы духоўнай, так і ад фізічнага знішчэння. І сёння такія слаўтасці, як Мірскі замак, Нясвіжскі палацава-паркавы комплекс, Сафійскі сабор у Полацку і шэраг іншых моцна стаяць "за незалежную Беларусь", краіну з даўняй, самабытнай гісторыяй і культурай.

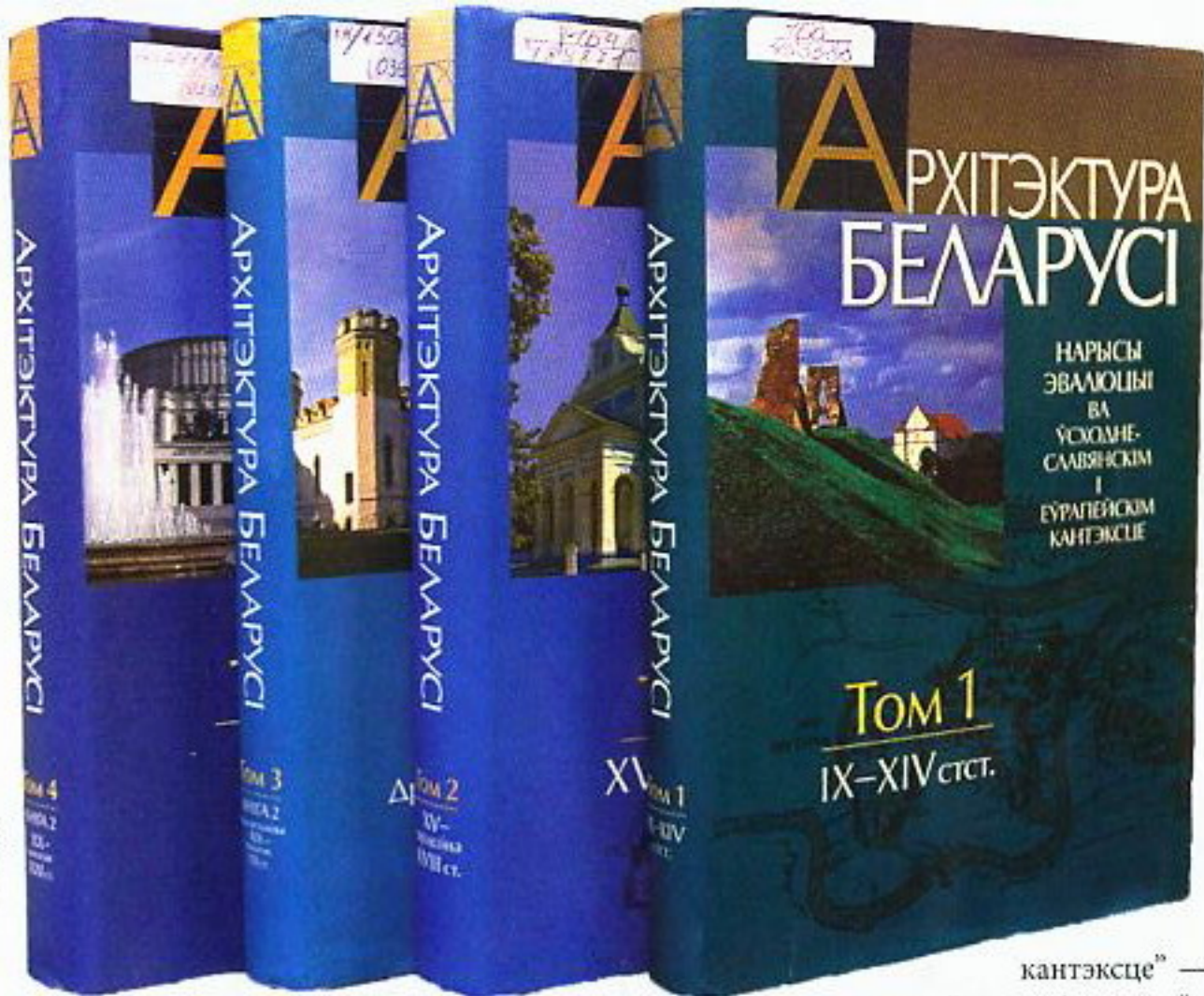
Ды ўсё ж у праекце, прэзентацыя якога

прайшла ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі, таксама адным з нядаўна ўзведзеных будынкаў-шэдэўраў, ключавым словам было: талака. Яно прагучала і з вуснаў доктара архітэктурны Армена Сардарава, аднаго з удзельнікаў вялікай працы — дзякуючы "прафесару дарог", гаварылася, "упершыню сістэмна адлюстравана архітэктурна розных беларускіх шляхоў зносін". "Свята ў нас надзвычайнае, — за-

значыў Армен Сардараў. — Як вядома, самыя важныя грамадскія справы, у тым ліку і вялікія будоўлі, у Беларусі спрадвечу вяліся талакой. Важна, што мы прадоўжылі вельмі плёна звычай талакі ў новым, навуковым фармаце, што годна завяршылі сваю работу, і што яна, я ўпэўнены, будзе мець працяг."

Шэсць кніг "Архітэктурна Беларусі: Нарысы эвалюцыі ва ўсходнеславянскім і еўрапейскім

кантэксце" — сапраўды салідны плён амаль 10-гадовай талакі. Шчыравалі 15 вядомых у краіне спецыялістаў па архітэктурцы, сярод якіх 8 дактароў і 7 кандыдатаў навук. Па сутнасці, падведзены грунтоўны падмурак пад усю нашу сучасную культуру. Прычым усе дойдзіды, узводзячы гэты "архітэктурны пантэон", працавалі разам. Змаглі згарманізаваць у тамах розныя погляды, асэнсаваць сваю культуру, цывілізацыю ў агульнаеўрапейскім кантэксце. → **Стар. 2**

У гэтых кнігах — шмат цікавага пра айчынную архітэктурцу

Што за сіла — талака!

(Закапчэнне.
Пачатак на стар. 1)

Упершыню разам талака будучых аўтараў сабралася ў снежні 2000 года. "Трэба ж было падумаць: як весці працу, каб яна ўрэшце адпавядала і нашаму часу, і новым патрабаванням у галіне архітэктуры, што паставіла жыццё перад незалежнай дзяржавай, нацыянальнай культурай, усім народам, — згадваў той час прафесар, двойчы доктар навук Аляксандр Лакотка, нязменны лідар творчага калектыву, цяпер дырэктар Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя Кандрата Крапівы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. — І мы адразу высока паставілі планку, вырашылі паглядзець на архітэктуру як складнік культуры, які фарміруе нацыянальнае аблічча дзяржавы, прадстаўляе нас у сусветнай супольнасці: па архітэктуры ж мяркуюць пра ўклад усяго народа ў скарбонку сусветнай цывілізацыі".

Такія праекты, вядома ж, не робяцца ў адначасе. Увесь гістарычны шлях належала аглядаць,

і ўсе напрацоўкі папярэднікаў творча скарыстаць. А дойдзтва беларускае мае больш за 1000-гадовую гісторыю: вядзе радавод ад храмаў старажытных Полацкай, Тураўскай зямель, праходзіць праз перыяд Вялікага Княства Літоўскага, і прыводзіць да сённяшняй архітэктуры. І паколькі архітэктура, як і ўся культура Беларусі, набіралася моцы на скрыжаванні культурных шляхоў, то і сфарміравалася нацыянальна адметнай, мае непаўторнае аблічча, свой культурна-гістарычны феномен. Пра гэта, вядома ж, пісалася і раней. Згадваліся працы вядомых даследчыкаў Кацара, Асмалоўскага, Ягорава, Чантурыі, Воінава. А таксама салідныя папярэднія выданні: "Збор помнікаў гісторыі і культуры Беларусі", "Гісторыя беларускага мастацтва", "Гарады і вёскі Беларусі"...

Карацей: даследчыкам было на чым будаваць гэтыя салідныя шэсць кніг — прыгожа, на высокім мастацкім узроўні выданыя дзякуючы таленавітым людзям з Выдавецкага дома "Беларуская навука" — яны таксама

Навуковая талака працавала над выданнем дзесяць гадоў

былі ўдзельнікамі свята. Выступы з гонарам падкрэслівалі: супольная праца навукоўцаў і выдаўцоў пашырае беларускую прысутнасць у свеце. Беларусь здолела паказаць сваю культуру ва ўсёй красе і разнастайнасці. І для чытачоў паўсюль — а тамы ўжо ёсць і ў шэрагу вядомых бібліятэк Расіі, ЗША, Кітая, Малдовы — з архітэктурнымі помнікамі ўжо асацыюецца вобраз

Беларусі, усёй яе культуры. А спадчына дойдзіць прыцягальныя не толькі для развіцця турызму, але і гуманітарных, дэлавых кантактаў з усім светам.

І яшчэ. Радзе вялікую навуковую талаку тое, што выданне ў яе атрымалася "не месачковае, а з выходамі ва ўсе бакі, з прасочваннем культурных сувязяў Беларусі з усёй Еўропай, усім светам".